

„Pachetul de reforme în cercetare-inovare” prezentat în cadrul Conferinței de presă din 4 februarie 2013

Pachetul de reforme în cercetare-inovare este consacrat reformelor în sistemul de cercetare, care au fost aprobate de CSSDT în 31 ianuarie anul curent.

Reformele în cercetare sunt motivate de asigurarea unei activități eficiente în condițiile asocierii comunității științifice din Republica Moldova la programul actual comunitar al Uniunii Europene - PC7 și pregătirea pentru asocierea la următorului program Horizont 2020, dar și pentru a diminua efectele reducerii masive a finanțării sferei științei și inovării pentru anul 2013. Vă amintesc – parlamentul a diminuat pentru anul acesta finanțarea științei cu 47 mln Lei.

Reformele sunt cauzate și de rezultatele auditului Comisariatului UE și CC al managementului cercetării din RM.

Ce prevede acest Pachet?

A acțiunile ce vor fi întreprinse, sunt grupate în 4 compartimente:

I. Compartimentul unu - DEZVOLTAREA STRATEGICĂ se axează pe reformarea cadrului legislativ și transpunerea directivelor Europene pentru aprofundarea integrării științei din Republica Moldova în spațiul european.

Aici sunt înserate:

- 1.Elaborarea „Strategiei de cercetare - dezvoltare până în 2020: Moldova cunoașterii”,
- 2.Promovarea propunerilor Academiei de Științe a Moldovei la „Strategia de inovare și competitivitate”, elaborată de Min Economiei,
- 3.Modificarea „Codului cu privire la știință și inovare”,
- 4.Elaborarea priorităților strategice de cercetare în Republica Moldova pentru anii 2014-2020,
- 5.Aprobarea Nomenclatorului specialităților științifice de către Guvern.

Noi dorim de asemenea să stimulăm implementarea inovațiilor și la acest capitol:

- vom elabora cadrul legislativ pentru introducerea vaucherelor inovaționale - proiecte de scurtă durată pentru soluționarea unor probleme concrete ale agenților economici și
- vom face propuneri pentru modificarea cadrului normativ în domeniul achizițiilor publice pentru facilitarea procedurilor de achiziție în cazul procurărilor de țin de activitatea de cercetare și stimularea produselor inovaționale în cadrul achizițiilor publice.

După un an de la semnarea în 11 octombrie 2011 a Acordului de asociere a comunității științifice moldave la spațiul unic de cercetare al Uniunii Europene, (până la etapa actuală este primul și unicul domeniu al Republicii Moldova asociat la Uniunea Europeană) am conștientizat că este nevoie de ajustat cadrul legislativ din Moldova la rigorile Directivelor Uniunii Europene. Pentru aceasta vom prelua și vom transpune aceste acte normative privind cercetarea și inovarea. Am constituit Comitetul de cercetare consultativ Moldova – PC7, acum urmează a fi constituit Comitetul național pentru asociere în programul comunitar Horizont 2020.

Pentru a fi comensurabili cu subiecții de cercetare-inovare din Europa vom pregăti propuneri pentru aplicarea integrală a indicatorilor EUROSTAT în C&D din Republica Moldova.

II. Al doilea compartiment - SPORIREA EFICIENȚEI CERCETĂRII.

Prin acest compartiment vor fi atinse, **pe de o parte**, promovarea unor reforme structurale, cum ar fi:

- reforma rețelei institutelor de cercetare,
- revizuirea în baza criteriilor prestabilite a sectoarelor, centrelor, laboratoarelor și posturilor de cercetători din institute și universități,
- modificarea organigramei Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică în

vederea reducerii posturilor și eficientizării activității personalului,

- optimizarea instituțiilor auxiliare ale Academiei de Științe a Moldovei în vederea utilizării mai eficiente a patrimoniului și resurselor umane,
- elaborarea propunerilor pentru stimularea atragerii fondurilor din străinătate și din parteneriate private cu mediul de afaceri.

Pe de altă parte, vor fi necesare de implementat și reforme metodologice de sporire a calității cercetării. Printre acestea se vor număra:

- evaluarea și revizuirea tematicii din cadrul instituțiilor și universităților și a programelor speciale (de stat, pentru tineret, procurarea echipament, inovare);
- crearea rețelei naționale de centre și laboratoare de excelență;
- elaborarea indicatorilor pentru stimularea financiară a autorilor de publicații ISI și de brevete înregistrate în străinătate;
- elaborarea indicatorilor de performanță a C&D și implementarea lor în practica curentă - ex ante și monitorizarea implementării - ex post;
- reformarea procesului de evaluare a proiectelor prin introducerea expertizei străine cu evaluarea în mai multe etape;
- constituirea bazei de date a experților străini care vor fi implicați în procesul de expertiză;
- înregistrarea experților din Moldova în baza de date a experților europeni și în bazele regionale ale experților.

Și în final, stimularea eficienței cercetării prin sistemul de salarizare:

Salarizarea institutelor și centrelor universitare pentru anul care urmează pe viitor se va realiza în baza criteriilor de performanță ale anului anterior.

Rezultatele vor fi cuantificate în cadrul secțiilor după:

- Cheltuieli per cercetător
- Cheltuieli pentru un angajat
- % mijloacelor extrabugetare din volumul total de finanțare
- % mijloacelor din proiecte și oferire de servicii de cercetare din volumul mijloacelor extrabugetare
- Numărul de articole în reviste cu impact la 100.000 lei alocati
- Numărul de articole în reviste cu impact la un cercetător
- Numărul de doctoranzi, care își fac studiile în institut și universități raportat la numărul de cercetători
- Numărul de doctoranzi susținuți raportat la numărul de cercetători
- Numărul de masteranzi și licențiați salarizați în institut și universități

Preconizăm, ca Institutele și centrele universitare, care vor fi nominalizate de excelență vor avea coeficientul de salarizare 2.

Institutele de categoria 1 vor primi toate indemnizațiile, iar Institutele, care au obținut un număr mic de puncte vor fi fără indemnizațiile prevăzute de Codul Științei și Inovării.

Se vor selecta câte 50 de cercetători performanți din comunitatea științifică cu coeficientul 2 la salariu.

III. Al treilea compartiment: SPORIREA IMPACTULUI C&D&I ASUPRA SOCIETĂȚII.

La acest compartiment se înscriu activitățile, pe de o parte:

- revizuirea paginilor web, site-urilor și portalelor academei, universităților și ale instituțiilor în vederea implementării programului e-guvernare și promovării principalelor rezultate ale cercetării,
- atragerea principalelor beneficiari în procesul de elaborare a priorităților de cercetare și de evaluare a rezultatelor finale;
- diseminarea obligatorie a rezultatelor proiectelor de cercetare.

Iar pe de altă parte, pentru eficientizarea transferului inovațiilor, urmează:

- să fie reformată AITT,
- să fie atrase fonduri oferite de donatorii naționali și străini pentru finanțarea proiectelor de transfer tehnologic;
- să fie antrenată administrația publică locală, raională, municipală în promovarea antreprenoriatului inovațional (formarea startup-urilor, spin-off-urilor),
- să fie elaborate măsuri de stimulare din partea statului a agenților economici receptivi la implementarea inovațiilor.

IV. Reforma nu va avea sorți de izbândă fără soluționarea problemelor din compartimentul 4 ce vizează PREGATIREA CADRELOR ȘI INSTRUIREA CONTINUĂ.

Pentru aceasta:

- va fi revizuit conceptul și conținutul de pregătire a cadrelor prin doctorantură, inclusiv implementarea doctoratului industrial, de comun cu mediul de afaceri;
- vor fi aprobate noi planuri de studii în cadrul Scolilor doctorale;
- se vor deschide module de instruire privind managementul în cercetare, gestionarea proprietății intelectuale, managementul financiar în cercetare, antreprenoriatul inovațional etc,
- vor fi elaborate regulamentul de instruire continuă a cadrelor din cercetare, regulamentul de atestare a cadrelor din cercetare, regulamentul de organizare a concursurilor.

În încheiere țin să subliniez că reforma făcută în cercetare în 2004 și-a adus roadele sale, dar în condițiile integrării europene, austerității financiare se cer noi abordări și noi suntem siguri, că vom reuși. De oarece în aceste acțiuni sperăm să avem susținerea deplină a Președintelui, Parlamentului, Guvernului, a colegilor din ministere, a societății civile dar și a majorității cercetătorilor din țară.